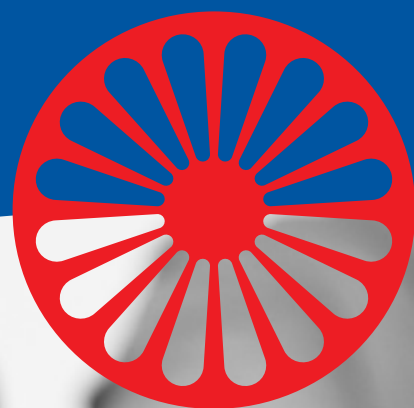

Pôsobnosť obcí v prípade mimoriadnych situácií

s osobitným zameraním
na obce s marginalizovanými
rómskymi komunitami

December 2018

 MINISTERSTVO
VNÚTRA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

 ÚRAD
SPLNOMOCNENCA VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
PRE RÓMSKE KOMUNITY

ÚVOD

Náhla núdza môže postihnúť každého obyvateľa a to bez ohľadu na jeho sociálne, majetkové alebo iné pomery. Povinnosť obcí a iných štátnych orgánov taktiež nerozlišuje a nepodmieňuje výkon svojej pôsobnosti spoločenským či iným statusom postihnutých obyvateľov.

Napriek tomu, že prírodné či iné živelné katastrofy si svoje obeť nevyberajú, rizikovou skupinou obyvateľstva sú často najmä obyvatelia žijúci v marginalizovaných rómskych komunitách (ďalej aj ako „MRK“). A to najmä z dôvodov nedostatočnej dopravnej a technickej infraštruktúry, nevyhovujúcemu stavebno-technickému stavu obydľí či napríklad lokalizáciou niektorých segregovaných rómskych osád mimo zastavaného územia obcí, na územiach, ktoré nie sú vhodné na zástavbu rodinných domov, ku ktorým nevedú vhodné cesty na záchranu alebo prepravu humanitárnej pomoci. Sociálne slabšie vrstvy obyvateľstva taktiež nedisponujú dostatočnou finančnou rezervou a spravidla nemajú svoj majetok ani poistený. V prípade mimoriadnej udalosti je preto situácia takýchto rodín o to viac komplikovaná. V prípade vzniku požiaru či napr. povodne v takejto segregovanej rómskej osade, ktorej obydľia nespĺňajú bezpečnostné a protipožiarne štandardy, existuje objektívne zvýšené riziko rozšírenia negatívnych následkov s vysokým rizikom strát na životoch.

Tento manuál môže poslúžiť na prehľadné zorientovanie sa v danej problematike samosprávam bez ohľadu na to, či sa v nich nachádza rómska komunita, resp. marginalizované rómske skupiny žijúce v segregovaných rómskych osadách.

Najmä v menších obciach, kde v rámci obecných úradov neexistujú špecializované organizačné útvary je dôležité, aby starosta obce, ako lokálna autorita, ovládal zákonné predpisy, ako aj postupy v prípade vzniku nepredvídateľných mimoriadnych situácií.

Obecné samosprávy na čele so starostami obcí, by si mali taktiež uvedomiť dôležitosť preventívnych opatrení prijatých na základe znalosti miestnych pomerov a rizík. Preventívne investície, napr. do protipožiarnej či protipovodňovej ochrany sú nepochybne finančne náročné, avšak v prípade ich účinného použitia môžu zabrániť oveľa vyšším škodám a stratám na životoch, zdraví ako aj majetku.

ZÁKLADNÉ POJMY

Postup pri mimoriadnych udalostiach definuje Zákon NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon NR SR č. 42/1994 Z. z.“), ktorý upravuje podmienky na účinnú ochranu života, zdravia a majetku pred následkami mimoriadnych udalostí, ako aj ustanovuje úlohy a pôsobnosť orgánov štátnej správy, obcí a práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pri zabezpečovaní civilnej ochrany obyvateľstva.

Uvedený zákon definuje jednotlivé pojmy nasledovne:

Mimoriadna situácia: obdobie ohrozenia alebo obdobie pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti na život, zdravie alebo majetok, ktorá je vyhlásená podľa zákona; počas nej sa vykonávajú opatrenia na záchranu života, zdravia alebo majetku, na znižovanie rizík ohrozenia alebo činnosti nevyhnutné na zamedzenie šírenia a pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti.

Mimoriadna udalosť: živelná pohroma, havária, katastrofa, ohrozenie verejného zdravia II. stupňa alebo teroristický útok.¹

Krízová situácia: je obdobie, počas ktorého je bezprostredne ohrozená alebo narušená bezpečnosť štátu a ústavné orgány môžu po splnení podmienok ustanovených ústavným zákonom č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu výnimočného stavu a núdzového stavu, na jej riešenie vypovedať vojnu, vyhlásiť vojnový stav alebo výnimočný stav, alebo núdzový stav.

Núdzový stav: môže vláda vyhlásiť len za podmienky, že došlo alebo bezprostredne hrozí, že dôjde k ohrozeniu života a zdravia osôb, a to aj v príčinnej súvislosti so vznikom pandémie, životného prostredia alebo k ohrozeniu značných majetkových hodnôt v dôsledku živelnej pohromy, katastrofy, priemyselnej, dopravnej alebo inej prevádzkovej havárie; núdzový stav možno vyhlásiť len na postihnutom alebo na bezprostredne ohrozenom území. Núdzový stav možno vyhlásiť v nevyhnutnom rozsahu a na nevyhnutný čas, najdlhšie na 90 dní.

Výnimočný stav: môže na návrh vlády vyhlásiť prezident len za podmienky, že došlo alebo bezprostredne hrozí, že dôjde k teroristickému útoku, k rozsiahlym pouličným nepokojom spojeným s útokmi na orgány verejnej moci, drancovaním obchodov a skladov alebo s inými hromadnými útokmi na majetok alebo dôjde k inému hromadnému násilnému protiprávnemu konaniu, ktoré svojím rozsahom alebo následkami podstatne ohrozuje

¹ Podrobná charakteristika a členenie mimoriadnych udalostí v zmysle prílohy č. 1 vyhlášky MV SR č. 523/2006 Z. z. a § 48 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

alebo narušuje verejný poriadok a bezpečnosť štátu, ak ho nemožno odvrátiť činnosťou orgánov verejnej moci a ak je znemožnené účinné použitie zákonných prostriedkov; výnimočný stav možno vyhlásiť len na postihnutom alebo na bezprostredne ohrozenom území.

Výnimočný stav možno vyhlásiť v nevyhnutnom rozsahu a na nevyhnutný čas, najdlhšie na 60 dní. Ak vzniknú nové okolnosti bezprostredne súvisiace s dôvodmi, pre ktoré bol výnimočný stav vyhlásený, možno výnimočný stav predĺžiť v nevyhnutnom rozsahu a na nevyhnutný čas, najviac o ďalších 30 dní.

Výnimočný stav nemožno vyhlásiť na potlačenie štrajku, o ktorom rozhodol príslušný odborový orgán, alebo výluky, o ktorej rozhodol zamestnávateľ v súlade s predpismi o kolektívnom vyjednávaní, ani na znemožnenie alebo na rozpustenie verejného zhromaždenia občanov v súlade s predpismi upravujúcimi právo na zhromažďovanie.

Záchranné práce: činnosti na záchranu života, zdravia osôb a záchranu majetku, ako aj na ich odsun z ohrozených alebo z postihnutých priestorov. Súčasťou záchranných prác sú činnosti na zamedzenie šírenia a pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti a vytvorenie podmienok na odstránenie následkov mimoriadnej udalosti.

Núdzové ubytovanie: je zabezpečenie dočasného bývania osôb ohrozených alebo osôb postihnutých následkami mimoriadnej udalosti.

Núdzové zásobovanie: zabezpečenie dočasného minimálneho stravovania, minimálnych dávok pitnej vody a poskytovanie ďalších základných potrieb osobám postihnutým mimoriadnou udalosťou v medziach existujúcich podmienok na prežitie, najmä dodávok elektrickej energie, zabezpečenie tepla a základné zdravotnícke zabezpečenie.

Pohotovostné zásoby: sú prostriedky určené na okamžitú a bezodplatnú pomoc pri záchrane životov, zdravia a majetku obyvateľstva postihnutého krízovou situáciou, mimoriadnou udalosťou alebo III. stupňom povodňovej aktivity v zmysle zákona NR SR č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami.

Evakuácia: odsun ohrozených osôb, zvierat, prípadne vecí z určitého územia.

PÔSOBNOSŤ OBCÍ V PRÍPADE MIMORIADNYCH SITUÁCIÍ (CIVILNÁ OCHRANA)

Civilná ochrana je **system úloh a opatrení zameraných na ochranu života, zdravia a majetku**, spočívajúcich najmä v analýze možného ohrozenia a v prijímaní opatrení na znižovanie rizík ohrozenia, ako aj určenie postupov a činnosti pri odstraňovaní následkov mimoriadnych udalostí. Cieľom civilnej obrany je chrániť život, zdravie a majetok a utvárať podmienky na prežitie pri mimoriadnych udalostiach a počas vyhlásenej mimoriadnej situácie. V tomto systéme úloh má nezastupiteľné postavenie práve samospráva, resp. obce a mestá, ktorých povinnosti v čase mimoriadnej situácie definujú jednotlivé zákonné normy a ustanovenia.

Za plnenie úloh civilnej ochrany, ktoré sú definované v § 6 ods.1 zák. č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov, zodpovedá v rozsahu ustanovenom týmto zákonom vláda, ministerstvá, ostatné ústredné orgány štátnej správy, iné ústredné štátne orgány, okresné úrady, samosprávne kraje, obce, právnické osoby a fyzické osoby; pri plnení týchto úloh spolupracujú v rozsahu ustanovenom týmto zákonom s obdobnými inštitúciami iných štátov. Medzi úlohy CO podľa zák. č. 42/1994 Z. z. § 6 ods. 1, patrí okrem iného aj poskytovanie núdzového zásobovania a núdzového ubytovania,

V zmysle vyššie uvedeného je úlohou obce podľa § 15 ods. 1 písm. a) a g) vypracovať plán ochrany obyvateľstva, oboznamovať sa s havarijnými plánmi podnikov a prevádzok na svojom území a informovať obyvateľstvo a verejnosť a plánovať, vyhlasovať, riadiť a zabezpečovať evakuáciu a poskytovať núdzové ubytovanie a núdzové zásobovanie evakuovaným.

Obyvatelia obce či mesta majú právo na včasné varovanie pred hroziacim nebezpečenstvom, na evakuáciu a ukrytie a na informácie o spôsobe ochrany, na bezprostrednú pomoc pri ohrození života, zdravia a majetku.²

Mimoriadnu situáciu na území obce vyhlasuje starosta alebo primátor obce. Mimoriadna situácia sa vyhlasuje a odvoláva prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov, na základe rozhodnutia starostu obce, resp. oprávnenej osoby.

² §7 ods.5 písm. c) **vyhlášky 388/2006 Z.z.** o podrobnostiach na zabezpečovanie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany v znení neskorších predpisov

MIMORIADNA SITUÁCIA

Po vyhlásení mimoriadnej situácie sa vykonávajú tieto úlohy a opatrenia:

- záchranné, práce silami a prostriedkami z celého územia, na ktorom bola vyhlásená mimoriadna situácia,
- evakuácia,
- núdzové zásobovanie a núdzové ubytovanie alebo použitie základných zložiek integrovaného záchranného systému a ostatných zložiek integrovaného záchranného systému.

VYHLÁSENIE

Starosta/primátor: prijíma rozhodnutie po analýze jednotlivých možností a variantov o vyhlásení mimoriadnej situácie (ak si to rozsah, účinky a charakter mimoriadnej udalosti vyžaduje).

Člen krízového štábu obce: pripraví príkaz starostu obce (primátora mesta) o vyhlásení mimoriadnej situácie (vzor príloha č. 2).

Pracovisko informačného miesta informačnej služby civilnej ochrany obce:³ zabezpečí informovanie okresného úradu, obyvateľstva a súčinnostných zložiek o vyhlásení mimoriadnej situácie a o pokynoch pre obyvateľstvo.

Súčinnosť: okresný úrad odbor krízového riadenia, Hasičský a záchranný zbor, rýchla zdravotnícka pomoc, Polícijný zbor, podnikatelia, právnické osoby, fyzické osoby, susedné obce, organizácie a inštitúcie sociálnej pomoci a podpory, štáby a jednotky pre evakuáciu, núdzové zásobovanie a ubytovanie.

ODVOLANIE

Starosta/primátor: odvoláva mimoriadnu situáciu a zabezpečuje informovanie štátnych orgánov, orgánov krízového riadenia záchranných zložiek, obyvateľstvo obce/mesta.

Člen krízového štábu obce: pripraví príkaz starostu obce (primátora mesta) o odvolaní mimoriadnej situácie (vzor príloha č. 3).

Pracovisko informačného miesta informačnej služby civilnej ochrany obce: zabezpečí informovanie okresného úradu, obyvateľstva a súčinnostných zložiek o odvolaní mimoriadnej situácie.

Súčinnosť: Odbor krízového riadenia okresného úradu, Hasičský a záchranný zbor, podnikatelia, právnické osoby, fyzické osoby, susedné obce.

³ §6 vyhlášky MV SR č. 388/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečovanie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany

Pôsobnosť obce⁴ v prípade mimoriadnej udalosti je nasledovná:

Obec:

- **vypracúva plán ochrany obyvateľstva, oboznamuje sa s havarijnými plánmi podnikov a prevádzok na svojom území a informuje obyvateľstvo a verejnosť,**
- **koordinuje plnenie úloh** v súčinnosti s právnickými osobami, fyzickými osobami – podnikateľmi a s ostatnými fyzickými osobami,
- riadi záchranné práce, ak nepatria do pôsobnosti orgánov štátnej správy, právnických osôb alebo fyzických osôb – podnikateľov na území obce; pri riadení záchranných prác môže uložiť povinnosti,
- uskladňuje, ošetruje a zabezpečuje výdaj materiálu civilnej ochrany jednotkám civilnej ochrany zriadeným obcou a prostriedkov individuálnej ochrany obyvateľstvu obce, pre ktoré tieto prostriedky nezabezpečujú právnické osoby alebo fyzické osoby – podnikatelia,
- podľa potreby určuje vhodné ochranné stavby použiteľné na ukrytie obyvateľstva a zabezpečuje ich potrebné úpravy,
- zabezpečuje trvale hlásnu službu a informačnú službu civilnej ochrany, o čom informuje okresný úrad a poskytuje nevyhnutnú a okamžitú pomoc v núdzi, najmä prístrešie, stravu alebo inú materiálnu pomoc obyvateľstvu obce a osobám nachádzajúcim sa na území obce,
- plánuje, vyhlasuje, riadi a zabezpečuje evakuáciu a poskytuje núdzové ubytovanie a núdzové zásobovanie evakuovaných,
- vytvára jednotky civilnej ochrany z obyvateľstva obce a zabezpečuje ich akcieschopnosť,
- zabezpečuje a vykonáva prípravu jednotiek civilnej ochrany obce a v spolupráci s verejno-právnymi inštitúciami s humanitným poslaním¹⁴) zabezpečuje prípravu obyvateľstva na sebaobranu a vzájomnú pomoc,
- **vyhlasuje a odvoláva mimoriadnu situáciu a ustanovuje režim života obyvateľstva na území obce v prípade vzniku mimoriadnej udalosti a neodkladne o tom informuje okresný úrad,**
- vedie evidenciu evakuovaných osôb a zoznamy evakuovaných osôb podliehajúcich brannej povinnosti s uvedením evakuačného miesta odovzdáva príslušnému okresnému úradu v sídle kraja,
- hospodári s pridelenými finančnými prostriedkami na civilnú ochranu, **18)**
- vyžaduje náhradu skutočných výdavkov vynaložených na civilnú ochranu, ktoré sa financujú zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu miestne príslušného okresného úradu.

PLÁN OCHRANY OBYVATEĽSTVA

Plán ochrany obyvateľstva, je dokument, ktorý obsahuje úlohy, opatrenia a postupy na zabezpečenie ochrany obyvateľstva pre prípad vzniku mimoriadnej udalosti. Nakoľko plán ochrany vychádza z analýzy územia, čo je posúdenie nebezpečenstva pre prípad vzniku mimoriadnej udalosti s ohľadom na zdroje ohrozenia a ktorú pre obce vypracúvajú príslušné okresné úrady,

⁴ § 15, 21 a 23 Zákon NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov.

je nevyhnutné brať do úvahy všetky riziká, ktoré na danom území obce môžu nastať a následne vypracovať taký plán ochrany obyvateľstva, ktorý bude obsahovať úlohy, opatrenia a postupy na zabezpečenie účinnej ochrany obyvateľstva obce pre prípad vzniku mimoriadnej udalosti.

Obce a mestá spracovávajú plán ochrany obyvateľstva, ktorý obsahuje úlohy, opatrenia a postupy na zabezpečenie ochrany obyvateľstva pre prípad vzniku mimoriadnej udalosti. Obsahové náležitosti plánu ochrany obyvateľstva upravuje § 3c zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva.

OBEC AKO ORGÁN KRÍZOVÉHO RIADENIA

V zmysle zákona č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách okrem času vojny a vojnového stavu v znení neskorších predpisov **jedným z orgánov krízového riadenia aj obec.**

Obec - ako orgán krízového riadenia, na svojom území:

- **zriaďuje krízový štáb,**
- koordinuje činnosť podnikateľov a právnických osôb pri civilnom núdzovom plánovaní,
- vykonáva opatrenia na riešenie krízových situácií,
- uskutočňuje civilné núdzové plánovanie,
- plní úlohy ustanovené vládou a v rozsahu určenom vládou aj ústredným krízovým štábom, obvodným úradom v sídle kraja a obvodným úradom pri príprave na riešenie krízových situácií a pri ich riešení,
- vyžaduje poskytnutie pomoci od okresného úradu,
- zhromažďuje osobné údaje o počte osôb a totožnosti osôb v rozsahu meno, priezvisko, pobyt a rodné číslo, ktoré sa v čase krízovej situácie nachádzajú na území obce a odovzdávajú zoznamy týchto osôb krízovému štábu príslušného obvodného úradu,
- plní pri príprave na krízové situácie a pri ich riešení úlohy civilnej ochrany podľa osobitného predpisu.

Krízový štáb je výkonný orgán orgánu krízového riadenia, ktorého úlohou je analyzovať riziká krízovej situácie, navrhovať opatrenia na jej riešenie a koordinovať činnosť zložiek v jeho pôsobnosti v období krízovej situácie.

Preventívnou úlohou miestnej samosprávy by preto malo byť zriadenie krízového štábu, aby v prípade náhlej núdze, resp. v prípade mimoriadnej udalosti tento mohol operatívne zasadať a spolu so starostom obce koordinovať jednotlivé záchranné práce a práce na odstraňovaní následkov mimoriadnej udalosti.

INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM (IZS)

Neoddeliteľnou súčasťou všetkých záchranných prác a prác súvisiacich s odstraňovaním následkov mimoriadnych udalostí sú jednotlivé zložky integrovaného záchranného systému.

Podmienky fungovania upravuje zákon č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme v znení neskorších predpisov. Integrovaný záchranný systém je koordinovaný postup jeho zložiek pri zabezpečovaní ich pripravenosti a pri vykonávaní činností a opatrení súvisiacich s poskytovaním pomoci v tiesni.

V integrovanom záchrannom systéme pôsobia:⁵

- **základné záchranné zložky** (Hasičský a záchranný zbor; poskytovatelia záchrannej zdravotnej služby; kontrolné chemické laboratória civilnej ochrany; Horská záchranná služba; Banská záchranná služba),
- **ostatné záchranné zložky** (Armáda Slovenskej republiky; obecné hasičské zbory; závodné hasičské útvary a zbory; pracoviská vykonávajúce štátny dozor alebo činnosti podľa osobitných predpisov; jednotky civilnej ochrany; obecná polícia; Slovenský červený kríž; iné právnické a fyzické osoby, ktorých predmetom činnosti je poskytovanie pomoci pri ochrane života, zdravia a majetku),
- **útvary Policajného zboru.**

Obec môže vyžadovať materiálnu pomoc v prípade vzniku mimoriadnej udalosti od okresného úradu prostredníctvom koordinačného strediska Integrovaného záchranného systému zavolaním na linku tiesňového volania 112.

PRÁVO NA POMOC vs. POVINNOSŤ POMÔŤ NA ÚROVNI OBCÍ A MIEST

Túto oblasť okrem iného upravuje aj zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov. V súvislosti s mimoriadnymi situáciami, resp. v prípade mimoriadnych udalostí ide pritom najmä o nasledovné práva a povinnosti obce:

Obyvatelia obce majú v zmysle § 3 ods. 1 písm. g) uvedeného zákona **právo požadovať pomoc v čase náhlej núdze**. Pojem náhla núdza pritom nie je definovaný, avšak z jazykového výkladu tohto pojmu vyplýva, že sa jedná predovšetkým o takú nepredvídanú a mimoriadne tiesnivú situáciu obyvateľov obce, kvôli ktorej sú dotknutí obyvatelia objektívne odkázaní na pomoc obce. Náhla núdza môže byť spôsobená najmä mimoriadnymi udalosťami ako sú živelné pohromy (povodne, zosuv pôdy, požiar), havárie či katastrofy.

Obec je preto v zmysle § 3 ods. 4 uvedeného zákona **povinná poskytnúť obyvateľovi nevyhnutnú okamžitú pomoc v jeho náhlej núdzi spôsobenej živelnou pohromou, haváriou alebo inou podobnou udalosťou, najmä zabezpečiť mu prístrešie, stravu alebo inú materiálnu pomoc**.

V prípade mimoriadnych udalostí akými sú, napr. náhla strata obydla v dôsledku požiaru či povodne, sa uvedená povinnosť v praxi prejavuje najčastejšie poskytnutím núdzového ubytovania

⁵ §7 zákona NR SR č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme v znení neskorších predpisov

pre postihnutých obyvateľov v priestoroch, ktorými obec disponuje (napr. telocvične, kultúrny dom a pod.) Je potrebné uviesť, že ide o dočasné a provizórne ubytovanie v čase náhlej núdze. Úlohou obce, v spolupráci s postihnutými obyvateľmi, ako aj s ostatnými štátnymi orgánmi, je čo možno najrýchlejšie nájsť trvalé riešenie a návrat do pôvodných obydlií, resp. zabezpečenie adekvátneho náhradného bývania.

Núdzové zásobovanie a núdzové ubytovanie je možné zabezpečiť niekoľkými spôsobmi:

- Uložením príkazu právnickej osobe alebo fyzickej osobe - podnikateľovi, ktorá vlastní, má v nájme alebo užíva stravovacie zariadenie, obchod alebo sklad s potravinami alebo ubytovacie zariadenie.
- Požiadanim o vydanie položiek pohotovostných zásob zo Správy štátnych hmotných rezerv SR. Postihnutým obyvateľom budú položky pohotovostných zásob poskytnuté prostredníctvom obce.
- Uzavretím zmluvy alebo zmluvy o budúcej zmluve, s právnickou osobou alebo fyzickou osobou podnikateľom, ktorá vlastní, má v nájme alebo užíva stravovacie zariadenie, výrobu, sklad alebo obchod s potravinami alebo ubytovacie zariadenie.

Analogicky k uvedenému právu, majú obyvatelia obce povinnosť poskytovať osobnú alebo vecnú pomoc pri záchranných prácach a pri odstraňovaní následkov mimoriadnej udalosti v obci.⁶ V prípade mimoriadnych udalostí sú fyzické osoby povinné dodržiavať pokyny okresných úradov, obcí a iných oprávnených osôb. Fyzické osoby sú ďalej povinné, napr. plniť úlohy v jednotkách a zariadeniach civilnej ochrany podľa určenia a zaradenia a na plnenie úloh sa vopred pripraviť, vykonávať časovo obmedzené práce pre civilnú ochranu súvisiace s bezprostrednou ochranou života, zdravia a majetku, poskytnúť vecné prostriedky či priestory potrebné na núdzové ubytovanie postihnutých osôb, ako aj osôb vykonávajúcich záchranné práce. Táto povinnosť fyzických osôb nie je absolútna - v prípade, ak by plnenie niektorých zo zákonom určených povinností vystavilo osobu alebo blízke osoby vážnemu ohrozeniu, alebo v prípade existencie iných vážnych okolností, fyzické osoby nie sú povinné plniť určené úlohy.⁷

JEDNORAZOVÁ FINANČNÁ VÝPOMOC

V zmysle § 28a zákona NR SR č. 42/1994 Z. z., možno výpomoc poskytnúť na základe písomnej žiadosti.⁸ Žiadateľom môže byť fyzická osoba, u ktorej v dôsledku mimoriadnej udalosti došlo k poškodeniu alebo zničeniu rodinného domu bytu alebo iného obydlija vrátane jeho zariadenia (ďalej len „obydlie“), ktoré užívala v čase vzniku mimoriadnej udalosti. **Žiadosť s prílohami sa predkladá obci, na ktorej území sa obydlie nachádza a to do 30 dní od odvolania mimoriadnej situácie.** Prílohou žiadosti je výpis z listu vlastníctva, kópia listu vlastníctva, kópia nájomnej zmluvy alebo iný doklad, ktorým sa preukazuje užívacie právo k „obydlíu“.

§ 3 ods. 3 písm. d) Zákona NR SR č. 396/1990 Zb. o obecnom zriadení 6

7 § 25 Zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva.

8 Prílohou žiadosti je výpis z listu vlastníctva, kópia listu vlastníctva, kópia nájomnej zmluvy alebo iný doklad, ktorým sa preukazuje užívacie právo k obydliu.

Úloha obce pri poskytnutí finančnej výpomoci

Obec po predložení žiadostí posúdi sociálnu situáciu žiadateľov (v súčinnosti s okresným úradom a úradom práce, sociálnych vecí a rodiny). Objektívnymi faktormi, ktoré pritom zákon predpokladá sú najmä hmotná núdza žiadateľa, ťažké zdravotné postihnutie, osamelý rodič, osoba v dôchodkovom veku.⁹

Obec predloží zoznam žiadostí príslušnému okresnému úradu. Zoznam obsahuje najmä:

- a) meno, priezvisko a adresu trvalého pobytu žiadateľa,
- b) popis rozsahu poškodenia obydla,
- c) popis sociálnej situácie žiadateľa.

Okresný úrad vypracuje zoznam žiadostí, ktoré predložili jednotlivé obce v jeho územnom obvode (v prípade ak sa mimoriadna udalosť týka viacerých obcí), ktorý predloží so svojím stanoviskom Ministerstvu vnútra SR. Ministerstvo vnútra SR vypracuje návrh na poskytnutie výpomoci, ktorý predloží na schválenie vláde. Na poskytnutie výpomoci pritom nie je právny nárok. Výpomoc je nenávratná a poskytuje sa zo štátneho rozpočtu a vypláca ju obec, ktorá na úradnej tabuli a na webovom sídle, ak ho má zriadené, na účel informovania verejnosti zverejní zoznam osôb (meno, priezvisko, adresa trvalého pobytu).¹⁰

PÔSOBNOSŤ SPRÁVY ŠTÁTNYCH HMOTNÝCH REZERV

Správa štátnych hmotných rezerv je ústredným orgánom štátnej správy pre štátne hmotné rezervy, jej pôsobnosť je upravená zákona č. 372/2012 Z. z. o štátnych hmotných rezervách.

Postup vyžadovania pomoci z prostriedkov Správy Štátnych hmotných rezerv sú uvedené v prílohe č. 4 tohto dokumentu.

PÔSOBNOSŤ MIMOVLÁDNYCH ORGANIZÁCIÍ

V prípade náhlej núdze, resp. mimoriadnej udalosti, majú obce, ako aj jednotlivci možnosť obrátiť sa taktiež na organizácie tretieho sektora pôsobiace v charitatívnej oblasti. V podmienkach Slovenskej republiky ide pritom najmä o nižšie uvedené organizácie, ktoré je možné v prípade potreby kontaktovať. Ich aktívne zapojenie sa do riešenia konkrétnej situácie závisí od okolností a možností tej-ktorej organizácie.

Aktuálne kontaktné údaje na jednotlivé organizácie sú uvádzané na ich webovom sídle.

9 Porov. § 28a Zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva

10 Porov. § 28a Zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva

SLOVENSKÝ ČERVENÝ KRÍŽ (SČK)

www.redcross.sk

Postavenie SČK upravuje samostatný zákon č. 460/2007 Z. z. o Slovenskom Červenom kríži a o ochrane znaku a názvu Červeného kríža (ďalej ako „zákon o SČK“). SČK je samostatná a nezávislá právnická osoba so sídlom v Bratislave, pričom v rámci územia Slovenskej republiky pôsobia.

Obce a vyššie územné celky poskytujú Slovenskému Červenému krížu pomoc a súčinnosť pri plnení jeho úloh vyplývajúcich zo Ženevských dohôd a ich dodatkových protokolov, ako aj pri plnení ďalších úloh ustanovených zákonom o SČK, finančne a inak podporujú jeho činnosť a činnosť jeho územných spolkov a spolupracujú s ním, ako aj s jeho územnými spolkami. V tejto súvislosti obce a vyššie územné celky prizývajú zástupcov SČK do komisií obecného zastupiteľstva a komisií zastupiteľstva vyššieho územného celku, ako aj do iných poradných orgánov a iniciatívnych orgánov.

SČK sa podieľa na civilnej ochrane obyvateľstva, spolupracuje s orgánmi štátnej správy **a v prípade mimoriadnych udalostí môže poskytovať zdravotnú, záchrannú a inú humanitárnu pomoc.**

SLOVENSKÁ KATOLÍCKA CHARITA (SKCH)

www.charita.sk

SKCH je samostatnou právnickou osobou – Účelové zariadenie cirkvi a náboženskej spoločnosti, ktorej členmi sú jednotlivé diecézne (územné) charity. Poslaním SKCH je, okrem iného, pomoc ľuďom v núdzi.

EVANJELICKÁ DIAKONIA ECAV NA SLOVENSKU

www.diakonia.sk

Evanjelická diakonia, je samostatnou právnickou osobou, ktorá sa v rámci svojej činnosti a pôsobnosti zaoberá sociálno-diakonickou prácou, humanitárnou a rozvojovou pomocou, zdravotníckou starostlivosťou, prevenciou pre rôzne sociálne skupiny a vzdelávaním v týchto oblastiach.

ČLOVEK V OHROZENÍ SLOVENSKÁ REPUBLIKA (ČVO)

www.clovekvohrozeni.sk

ČVO je mimovládna nezisková organizácia, ktorej poslaním je, okrem iného, pomoc ľuďom v krízových situáciách.

PRAKTICKÉ INFORMÁCIE PRE PRÍPADY MIMORIADNYCH UDALOSTÍ

Dôležité telefónne čísla a kontakty

Európske číslo tiesňového volania: 112

V prípade stavu náhlejšej tiesne, kedy je ohrozený život, zdravie či majetok, je možné volať tiesňovú linku číslo 112, v rámci ktorej je volajúci spojený s operátormi Integrovaného záchranného systému IZS. IZS je koordinovaný postup jednotlivých zložiek záchranného systému, do ktorého patria: Hasičský zbor, Záchranná zdravotná služba, Horská záchranná služba (linka 18 300) a Banská záchranná služba (linka 046/542 16 97).

Existencia tiesňovej linky 112 neruší ostatné tiesňové linky jednotlivých zložiek Integrovaného záchranného systému a Polície.

- Policajný zbor: 158
- Hasičský zbor: 150
- Záchranná zdravotná služba: 155

Evakuácia obyvateľov¹¹

V obci zabezpečuje a riadi evakuáciu starosta – prostredníctvom evakuačnej komisie alebo krízového štábu. Evakuácia osôb sa vykonáva z dôvodu nevyhnutného časového obmedzenia pobytu osôb na ohrozenom území. V prípade evakuácie osôb je odporúčané, aby si dotknuté osoby pripravili tzv. evakuačnú batožinu obsahujúcu najmä:

osobné doklady, peniaze, lieky a nevyhnutné zdravotnícke pomôcky, základné potraviny a pitnú vodu (na obdobie cca 3 dní), predmety osobnej hygieny, prikrývku, náhradnú bielizeň a oblečenie a ďalšie nevyhnutné veci. Evakuačnú batožinu je vhodné riadne označiť menom a priezviskom. Hmotnosť evakuačnej batožiny je 25 kg u dospeljej osoby, 15 kg u dieťaťa a 5 kg príručná batožina.¹²

Pred opustením príbytku je nevyhnutné vykonať najmä nasledovné opatrenia:

- uhasiť otvorený oheň vo vykurovacích zariadeniach (napr. krb, kotol a pod.),
- vypnúť kúrenie,
- uzatvoriť hlavný prívod vody a plynu,
- vypnúť elektrické spotrebiče,
- presvedčiť sa či o evakuácii vedia napr. susedia,
- ak je to možné, je potrebné sledovať napr. informácie z miestneho rozhlasu či televízie,
- pomôcť imobilným obyvateľom,
- dodržiavať pokyny pracovníkov zabezpečujúcich evakuáciu.

¹¹ Zdroj a bližšie informácie: <http://www.minv.sk/?Evakuacia>

¹² Vyhláška MV SR č. 328/2012 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o evakuácii

Čo robiť v prípade vypuknutia požiaru?

V prípade ak vypukne požiar, častokrát nie je čas a priestor na hlbšie analyzovanie situácie a človek sa snaží v prvom rade zachrániť seba a svojich najbližších. Konanie a zachovanie racionálneho postoja závisí tiež od intenzity požiaru a rýchlosti jeho šírenia.

Riziká vzniku požiaru v domácnosti

- **Otvorený oheň:**
plynové sporáky, ohniská (krb, kachle), sviečky, cigaretové ohorky.
- **Elektrické spotrebiče:**
rýchlovarná kanvica, elektrické ohrievače, fén, mikrovlnná rúra, žehlička a pod.
- **Nepozornosť:**
ponechanie zapnutých spotrebičov bez dozoru, nedostatočné nezhasnutie sviečok, cigaretových ohorkov, prikryvanie spotrebičov, ponechanie horľavých látok a materiálov v blízkosti ohňa či spotrebičov (noviny, odevy a pod.).

Základné zásady a pravidlá správania pri požiari:

- bezodkladne ohlásiť vznik požiaru prostredníctvom tiesňovej linky 112 alebo 150,
- pokiaľ to situácia dovoľuje, najefektívnejšie je uhasiť požiar prípadne sa aspoň pokúsiť vykonať opatrenia, ktoré by zamedzili jeho ďalšiemu šíreniu,
- v prípade ak nie je možné požiar uhasiť vlastnými silami, je potrebné čo najskôr opustiť horiacu budovu,
- v prípade ak je požiar v byte vo viac poschodovej bytovke a pre vysoké zadymenie priestorov chodby alebo vysokú teplotu nie je možné opustiť ostatné byty, odporúča sa použitím mokrých uterákov utesniť okolie dverí, aby sa do bytu dostalo čo možno najmenej dymu a čakať na zásah požiarnikov,
- nezdržovať sa balením a hľadaním vecí, ak je to možné, zobrať iba to najnevyhnutnejšie - doklady, osobné veci, peniaze a pod.,
- varujte ostatných obyvateľov bytovky alebo susedných domov hlasným volaním „HORÍ“,
- dodržujte pokyny príslušníkov Hasičského a záchranného zboru.

Ako postupovať pri výbere náhradného ubytovania:

- primerané ubytovanie v porovnaní s pôvodným obydľím,
- v rovnakej lokalite, resp. obci ako pôvodné obydlie,
- riziko zneužitia ťaživej situácie zo strany samospráv na „vyriešenie“ rómskej otázky presťahovaním obyvateľov do inej obci/ mesta. Pod zámienkou pomoci postihnutým obyvateľom sa môže skrývať úmysel predstaviteľov obce vystaňovať zo svojho územia rómsku komunitu, čo môže spôsobiť ďalšie súvisiace problémy. Napr. pretrhnutie prirodzených rodinných väzieb, nútené odsťahovanie sa zo známeho priestoru do cudzej obce - bez zázemia, príbuzných,

znalosti miestnych pomerov a pod.,

- v prípade poskytnutia núdzového, dočasného ubytovania napr. v kontajnerových unimobunkách hrozí, že príslušné orgány (samospráva a pod.) prestanú byť aktívne v hľadani vhodnejšieho riešenia a z pôvodne dočasného ubytovania sa stane ubytovanie trvalé,
- empatická a seriózna komunikácia s majoritou – riziko vzniku konfliktných situácií v prípade presťahovania rómskej komunity napr. z okrajovej osady do domov priamo v obci. Priestor pre prípadnú mediáciu.

Príloha č. 1

CHARAKTERISTIKA JEDNOTLIVÝCH MIMORIADNYCH UDALOSTÍ

A. ŽIVELNÉ POHROMY

1. Živelné pohromy sú najmä:

- 1.1. povodne a záplavy,
- 1.2. krupobitia,
- 1.3. následky víchrice,
- 1.4. zosuvy pôdy,
- 1.5. snehové kalamity a lavíny,
- 1.6. rozsiahle námrazy,
- 1.7. zemetrasenia.

2. Územie postihnuté účinkami živelnej pohromy je charakterizované:

- 2.1. postihnutím veľkého počtu osôb, ktoré sú bez prístrešia a základných životných potrieb, šokované, zranené alebo usmrtené,
- 2.2. zničením a poškodením budov, priemyselných objektov, mostov, narušením dopravy, zničením kultúrnych pamiatok a chránených prírodných útvarov,
- 2.3. miestnymi a plošnými závalmi ulíc, poškodením pozemných komunikácií,
- 2.4. poškodením rozvodných sietí a ich zariadení,
- 2.5. vznikom požiarov,
- 2.6. zatopením objektov a zaplavením rozsiahlych území,
- 2.7. postihnutím veľkého počtu zvierat, zničením a narušením porastov, lesov a pôdy,
- 2.8. zhoršením hygienických podmienok, vznikom a šírením infekčných ochorení,
- 2.9. celkovým narušením života, životného prostredia a obmedzením výroby.

B. HAVÁRIE

1. Havárie sú najmä:

- 1.1. požiare a výbuchy,
- 1.2. úniky nebezpečných látok, prípravkov a odpadov, ropných produktov s následným kontaminovaním územia, ovzdušia, vodných tokov, zdrojov pitnej vody a podzemných vôd,
- 1.3. poškodenie vedení rozvodných sietí, ich zariadení a diaľkovodov.

2. Územie postihnuté účinkami havárie je charakterizované:

- 2.1. postihnutím a ohrozením osôb, ovzdušia, zvierat, terénu, vody a potravín,
- 2.2. zhoršením hygienických podmienok, vznikom a šírením infekčných ochorení.

C. KATASTROFY

1. Katastrofy sú najmä:

- 1.1. veľké letecké, železničné, lodné a cestné nehody spojené s požiarmi, prípadne s únikom nebezpečných látok,
- 1.2. havárie jadrových zariadení,
- 1.3. porušenie vodných stavieb.

2. Územie postihnuté účinkami katastrofy je charakterizované:

- 2.1. postihnutím a ohrozením osôb, ovzdušia, zvierat, terénu, vody a potravín,
- 2.2. zhoršením hygienických podmienok, vznikom a šírením infekčných ochorení,
- 2.3. narušením života, výroby a životného prostredia.

D. TERORISTICKÉ ÚTOKY

1. Teroristické útoky sú napadnutia objektov sústreďujúcich spravidla väčšie množstvo osôb s cieľom spôsobiť straty na životoch, zdraví a majetku, spôsobiť strach a paniku obyvateľstva. Na teroristické útoky môžu byť použité konvenčné zbrane a prostriedky obsahujúce chemické, biologické a rádioaktívne látky a materiály.

2. Priestor postihnutý účinkami teroristického útoku je charakterizovaný:

- 2.1. usmrtením, zranením a ohrozením veľkého počtu osôb,
- 2.2. kontaminovaním ovzdušia, vody, potravín a terénu,
- 2.3. vznikom paniky postihnutého i nepostihnutého obyvateľstva,
- 2.4. vznikom značných materiálnych škôd a strát a pod.

E. OHROZENIE VEREJNÉHO ZDRAVIA II. STUPŇA

Príloha č. 2

Vzor rozhodnutia starostu obce o vyhlásení mimoriadnej situácie:

[Vzor vyhlásenie.docx](#)

príloha č. 3

Vzor rozhodnutia starostu obce o odvolaní mimoriadnej situácie:

[Vzor odvolanie.docx](#)

Príloha č. 4

Pomoc obciam pri riešení mimoriadnych udalostí

Postup požadovania pohotovostných zásob zo Správy štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky pri krízovej situácii, mimoriadnej udalosti alebo III. stupňa povodňovej aktivity

- 1 Vyhlásenie **mimoriadnej situácie** alebo **III. stupňa povodňovej aktivity** starostom postihnutej obce alebo prednostom príslušného okresného úradu.
- 2 Zaslanie písomnej požiadavky obce **podpísanej štatutárnym orgánom obce na orgán krízového riadenia príslušného okresného úradu** so žiadosťou o poskytnutie pohotovostných zásob zo Správy štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky (ďalej len „Správa rezerv“). Bezodkladne zaslanie žiadosti obce o poskytnutie pohotovostných zásob zo Správy rezerv **prostredníctvom orgánu krízového riadenia príslušného okresného úradu** na Správu rezerv **(POČAS PRACOVNEJ DOBY)**.

Spôsob vyrozumienia:

- **pevná linka** (počas pracovnej doby),
- **mobil** (počas pracovnej, mimopracovnej doby),
- **e-mail** (počas pracovnej, mimopracovnej doby).

V mimopracovnej dobe podanie (sprostredkovanie) žiadosti postihnutej obce o poskytnutie pohotovostných zásob zo Správy rezerv na **orgán krízového riadenia príslušného okresného úradu a príslušný okresný úrad** telefonickým vyrozumiením a následne aj elektronickou formou na e-mail (**e-mail počas mimopracovnej doby**) kompetentných osôb **z Odboru mobilizačných rezerv a pohotovostných zásob (ďalej len „OMRaPZ“)** Správy rezerv a následne bezodkladne aj v písomnej forme prostredníctvom orgánu krízového riadenia príslušného okresného úradu podpísanej štatutárnym orgánom orgánu krízového riadenia na Správu rezerv **(POČAS MIMOPRACOVNEJ DOBY)**.

Po telefonickom dohovore príslušného pracovníka z odboru krízového riadenia okresného úradu s kompetentnou osobou **z OMRaPZ** Správy rezerv zodpovednou za poskytnutie pohotovostných zásob je nevyhnutnou podmienkou pre poskytnutie požadovaných pohotovostných, bezodkladné zaslanie nasledujúcich dokumentov na e-mail (**mimopracovný e-mail**):

- dokument o vyhlásení **mimoriadnej situácie** alebo **III. stupňa povodňovej aktivity** starostom obce v postihnutej obci,
- žiadosť postihnutej obce o poskytnutie pohotovostných zásob zo Správy rezerv **podpísaná štatutárnym orgánom orgánu krízového riadenia**.

Nepredložením vyššie uvedených dokumentov kompetentnej osobe z **OMRaPZ** Správy rezerv zodpovednej za poskytnutie pohotovostných zásob zo Správy rezerv, s ktorou bol telefonický dohovor uskutočnený, **nebude možné požiadavke žiadateľa zo strany Správy rezerv vyhovieť**.

Písomná žiadosť na poskytnutie pohotovostných zásob musí obsahovať:

- a) názov a kontaktné údaje okresného úradu alebo obcí, ktoré si požiadavku uplatnili,
- b) názov okresného úradu alebo obcí, ktorým je požiadavka určená,
- c) deň, mesiac, rok a čas uplatnenia požiadavky,
- d) deň, mesiac, rok a čas **vyhlásenia mimoriadnej situácie alebo III. stupňa povodňovej aktivity,**
- e) názov, množstvo a druh položky pohotovostných zásob a dôvod použitia,

Ak ide o **návratné pohotovostné zásoby:**

- **statické kovové zábrany** (potrebne uviesť presný počet požadovaných metrov a výšku hradenia, napr. 200 m x 65 cm alebo 100 m x 125 cm, výška hradenia je stanovená a možná len: 65 cm alebo 125 cm),
- **protipovodňové steny** (nutné uviesť presný počet ks požadovaných protip. stien a druh protip. stien, napr. 25 ks A 3 m alebo 50 ks A 5 m, druhy protip. stien sú: A 3 m alebo A 5 m),
- **jutové vrecia** je **nutné uviesť predpokladanú dĺžku a výšku hradenia** protipovodňovej hrádze na základe predpokladaných a predložených parametrov protipovodňovej hrádze **Správa rezerv zabezpečí poskytnutie primeraného množstva** požadovaných vriec (napr. 50 m x 50 cm, 70 m x 70 cm alebo 100 m x 100 cm, výšky hradenia hrádze sú stanovené na: 50 cm, 70 cm alebo 100 cm).

- f) meno, priezvisko a telefónne číslo osoby zodpovednej za odobratie pohotovostných zásob,
- g) meno, priezvisko a telefónne číslo osoby zodpovednej za prepravu pohotovostných zásob,
- h) podpis štatutárneho orgánu krízového riadenia, štatutárneho orgánu obce alebo štatutárneho orgánu okresného úradu.

Za prevzatie a pridelenie pohotovostných zásob, zamedzenie zneužitia pohotovostných zásob a za vrátenie návratných pohotovostných zásob **zodpovedá orgán krízového riadenia príslušného okresného úradu, ktorý si požiadavku uplatnil.**

Orgán krízového riadenia príslušného okresného úradu, ktorému boli pohotovostné zásoby poskytnuté, **vyhotoví do 10 dní** od skončenia stavu a situácie na riešenie udalostí a situácií uvedených v odseku 1 a 2 časť „Pohotovostné zásoby:“ **škodový protokol o návratných pohotovostných zásobách,** ktoré boli poškodené, opotrebované, zničené alebo znehodnotené. Správa rezerv rozhodne o ich oprave, obmene alebo vyradení z evidencie na základe **škodového protokolu** podľa prvej vety tohto bodu.

3 **V prípade, ak ide o bezprostredné ohrozenie života obyvateľov postihnutej obce alebo ich majetku, starosta postihnutej obce je oprávnený vyžiadať pohotovostné zásoby priamo na Správu rezerv (kedykoľvek počas pracovnej aj mimopracovnej doby).**

Postup požadovania pohotovostných zásob zo Správy štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky v prípade bezprostredného ohrozenia života obyvateľov postihnutej obce alebo ich majetku.

Spôsob vyrozumienia:

- **pevná linka** (počas pracovnej doby),
- **mobil** (počas pracovnej, mimopracovnej doby),
- **e-mail** (počas pracovnej, mimopracovnej doby).

Počas mimopracovnej doby podanie (sprostredkovanie) žiadosti postihnutej obce o poskytnutie pohotovostných zásob zo Správy rezerv starostom obce telefonickým vyrozumiením a následne aj elektronickou formou (e-mail) **podpísanej štatutárnym orgánom obce** na e-mail (**e-mail počas mimopracovnej doby**) kompetentných osôb z **Odboru mobilizačných rezerv a pohotovostných zásob (ďalej len „OMRaPZ“)** Správy rezerv a bezodkladne aj v písomnej podobe formou listu priamo na Správu rezerv.

Po telefonickom dohovore starostu postihnutej obce s kompetentnou osobou z **OMRaPZ** Správy rezerv zodpovednou za poskytnutie pohotovostných zásob je **nevyhnutnou podmienkou pre poskytnutie požadovaných pohotovostných zásob**, aby boli prostredníctvom žiadateľa kompetentnej osobe z **OMRaPZ** Správy rezerv bezodkladne zaslané na e-mail (**mimopracovný e-mail**) nasledujúce nevyhnutné dokumenty:

- dokument o vyhlásení **mimoriadnej situácie** alebo **III. stupňa povodňovej aktivity** starostom obce v postihnutej obci,
- žiadosť postihnutej obce o poskytnutie pohotovostných zásob zo Správy rezerv **podpísaná štatutárnym orgánom obce**.

Nepredložením vyššie uvedených dokumentov kompetentnej osobe z **OMRaPZ** Správy rezerv zodpovednej za poskytnutie pohotovostných zásob, s ktorou bol telefonický dohovor uskutočnený, **nebude možné požiadavke žiadateľa zo strany Správy rezerv vyhovieť**.

Písomná žiadosť na poskytnutie pohotovostných zásob musí obsahovať:

- a) názov a kontaktné údaje obce, ktorá si požiadavku uplatnila,
- b) názov obce, ktorej je požiadavka určená,
- c) deň, mesiac, rok a čas uplatnenia požiadavky,
- d) deň, mesiac, rok a čas **vyhlásenia mimoriadnej situácie alebo III. stupňa povodňovej aktivity**,
- e) názov, množstvo a druh položky pohotovostných zásob a dôvod použitia,

Ak ide o **návratné pohotovostné zásoby**:

- **statické kovové zábrany** (potrebné uviesť presný počet požadovaných metrov a výšku hradenia, napr. 200 m x 65 cm alebo 100 m x 125 cm, výška hradenia je stanovená a možná len: 65 cm alebo 125 cm),
- **protipovodňové steny** (nutné uviesť presný počet ks požadovaných protip. stien a druh protip. stien, napr. 25 ks A 3 m alebo 50 ks A 5 m, druhy protip. stien sú: A 3 m alebo A 5 m),
- **jutové vrecia** je **nutné uviesť predpokladanú dĺžku a výšku hradenia** protipovodňovej hrádze – na základe predpokladaných a predložených parametrov protipovodňovej hrádze Správa rezerv **zabezpečí poskytnutie primeraného množstva** požadovaných vriec (napr. 50 m x 50 cm, 70 m x 70 cm alebo 100 m x 100 cm, výšky hradenia hrádze sú

stanovené na: 50 cm, 70 cm alebo 100 cm).

- f) meno, priezvisko a telefónne číslo osoby zodpovednej za odobratie pohotovostných zásob,
- g) meno, priezvisko a telefónne číslo osoby zodpovednej za prepravu pohotovostných zásob,
- h) podpis štatutárneho orgánu krízového riadenia, štatutárneho orgánu obce.

Za prevzatie a pridelenie pohotovostných zásob, zamedzenie zneužitia pohotovostných zásob a **za vrátenie návratných pohotovostných zásob zodpovedá orgán krízového riadenia, ktorý si požiadavku uplatnil (obec).**

Obec, ktorej boli pohotovostné zásoby poskytnuté, **vyhotoví do 10 dní** od skončenia stavu a situácie na riešenie udalostí a situácií uvedených v odseku 1 a 2 časť „Pohotovostné zásoby:“ škodový protokol o návratných pohotovostných zásobách, ktoré boli poškodené, opotrebované, zničené alebo znehodnotené. Správa rezerv rozhodne o ich oprave, obmene alebo vyradení z evidencie na základe **škodového protokolu** podľa prvej vety tohto bodu.

4 Vydanie **rozhodnutia o použití pohotovostných zásob** (ďalej len „rozhodnutie“) Správou rezerv a bezodkladné doručenie rozhodnutia žiadateľovi a ochraňovateľovi pohotovostných zásob telefonickým vyrozumiením alebo elektronickou formou (e-mail, fax) a následne bezodkladne aj v písomnej listinnej podobe.

- Súčasťou rozhodnutia je určenie miesta, dátumu a času ich prevzatia.
- **Podmienkou pre použitie pohotovostných zásob je trvanie stavu a situácie na riešenie udalostí a situácií uvedených v odseku 1 a 2 časť „Pohotovostné zásoby“**
- Za prevzatie, pridelenie a použitie pohotovostných zásob, zamedzenie zneužitia pohotovostných zásob a za vrátenie návratných položiek pohotovostných zásob **zodpovedá štatutárny orgán orgánu krízového riadenia, ktorý si požiadavku uplatnil.**

5 Správa rezerv **uloží finančnú pokutu:**

- a) **za neoprávnené použitie štátnych hmotných rezerv** vo výške pätnásobku účtovnej hodnoty neoprávnene použitého množstva, **najmenej 17 000 eur** a pri opätovnom neoprávnenom použití štátnych hmotných rezerv vo výške desaťnásobku hodnoty neoprávnene použitého množstva, **najmenej 17 000 eur,**
- b) **za porušenie povinnosti ustanovenej** podľa § 19 ods. 17 zákona č. 372/2012 Z. z. o štátnych hmotných rezervách a o doplnení zákona č. 25/2007 Z. z. o elektronickom výbere mýta za užívanie vymedzených úsekov pozemných komunikácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov **vo výške účtovnej hodnoty predmetných pohotovostných zásob.**

Informačný systém hospodárskej mobilizácie EPSIS®/JISHM:

- konkrétne položky pohotovostných zásob a ich aktuálne množstvá sú žiadateľom prístupné v jednotnom informačnom systéme hospodárskej mobilizácie **EPSIS®/JISHM,**
- jednotlivé položky pohotovostných zásob a ich množstvá sú pracovníkmi Správy rezerv na úseku krízového riadenia priebežne upravované v jednotnom informačnom systéme hospodárskej mobilizácie **EPSIS®/JISHM,**

- ak žiadateľ **nemá prístup** do informačného systému hospodárskej mobilizácie **EPSIS®/JISHM** môže v prípade potreby **kedykoľvek požiadať kompetentných z Odboru mobilizačných rezerv a pohotovostných zásob Správy rezerv** o zaslanie aktuálnej materiálovej zostavy pohotovostných zásob, ktorá mu bude bezodkladne poskytnutá.

Kontaktné údaje kompetentných osôb pre zabezpečenie poskytnutia pohotovostných zásob zo Správy štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky

Ing. Matúš Leško

riaditeľ odboru mobilizačných rezerv a pohotovostných zásob

- **tel. číslo:** 02/57 278 436 (v riadnej pracovnej dobe),
- **mobil:** 0903 500 650 (v riadnej pracovnej dobe, v mimopracovnej dobe),
- **e-mail:** matus.lesko@reserves.gov.sk (v riadnej pracovnej dobe)
omrapz@reserves.gov.sk (v riadnej pracovnej dobe).

Špecifikácia návratných a nenávratných pohotovostných zásob:

POHOTOVOSTNÉ ZÁSoby – Program PZ

Pohotovostné zásoby:

- sú prostriedky určené na **okamžitú a bezodplatnú pomoc pri záchrane životov, zdravia a majetku obyvateľstva** postihnutého **krízovou situáciou, mimoriadnou udalosťou alebo III. stupňom povodňovej aktivity,**
- **slúžia na zabezpečenie základných životných potrieb obyvateľstva** postihnutého krízovou situáciou, mimoriadnou udalosťou akou sú:
 - živelné pohromy (povodne, záplavy, zosuvy pôdy, lavín a skál, závaly, lesné požiare, snehové kalamity a mráz, víchrice, tornáda, zemetrasenia, mimoriadne udalosti spôsobené klímou napr. dlhodobé suchá),
 - priemyselné havárie (havárie súvisiace s únikom nebezpečných látok do ovzdušia a povrchových vôd, požiare horľavín pri ktorých unikajú toxické látky, havárie jadrových zariadení spojené s únikom rádioaktívnych látok do ovzdušia),
 - technologické a technické havárie (rozpad a poruchy energetických sietí a elektrických rozvodov, havárie na plynovode, havárie na ropovode, zamorenie zdrojov pitnej vody, havárie v tuneloch cestných a železničných, rozrušenie vodných stavieb),
 - teroristické akcie (použitie toxických, biologických a rádioaktívnych látok s následnou kontamináciou ovzdušia, vody a pôdy, bombové atentáty, epidémie a pandémie ľudí, epizoótie zvierat),
 - veľké dopravné nehody (cestné, železničné, lodné a letecké).
- sú určené na **zabezpečenie akcieschopnosti zložiek integrovaného záchranného systému** (základné záchranné zložky, ostatné záchranné zložky),
- slúžia aj na **poskytnutie humanitárnej pomoci** mimo územia Slovenskej republiky,
- sú vytvárané **v spolupráci s príslušnými ústrednými orgánmi štátnej správy a okresnými úradmi v súlade s krízovým plánom** Správy štátnych hmotných rezerv Slovenskej republi-

ky(ďalej len „Správa rezerv“),

- použitie pohotovostných zásob pre obyvateľov Slovenskej republiky postihnutých krízovou situáciou, mimoriadnou udalosťou, pre zabezpečenie ich základných životných potrieb sa predpokladá v situáciách, keď územná samospráva nie je schopná z rôznych príčin poskytnúť potrebnú pomoc z vlastných zdrojov, a to na dobu **najviac 48 hodín pre 5 000 obyvateľov žijúcich na území Slovenskej republiky**,
- pohotovostné zásoby sú skladované v skladoch závodov Správy rezerv a ochraňovateľov pohotovostných zásob,
- dopravu pohotovostných zásob do požadovaného miesta určenia pre riešenie krízovej situácie, mimoriadnej udalosti alebo III. stupňa povodňovej aktivity, a vrátenie návratných pohotovostných zásob **zabezpečuje žiadateľ na vlastné náklady**.

Skupiny pohotovostných zásob:

- Denná potravinová dávka a pitná voda.
- Prostriedky na zabezpečenia stravovania.
- Prostriedky na základnú hygienu.
- Oblečenie a obuv.
- Prostriedky na odpočinok.
- Prostriedky na núdzové osvetlenie a náhradné zdroje elektriny.
- Technické prostriedky na zabezpečenie akcieschopnosti záchranných zložiek.
- Špeciálny materiál.

Druhy pohotovostných zásob:

a) návratné pohotovostné zásoby, ktoré tvoria položky a technické prostriedky na zabezpečenie akcieschopnosti základných záchranných zložiek a ostatných záchranných zložiek:

1. technické prostriedky na zabezpečenie akcieschopnosti záchranných zložiek – skupina PZ VII.,
2. prostriedky na núdzové osvetlenie a náhradné zdroje elektriny (okrem sviečok a zápaličiek) – skupina PZ VI.
3. prostriedky na odpočinok – skupina PZ V.,
4. oblečenie a obuv (okrem spodnej bielizne a položiek) – skupina PZ IV.

b) nenávratné pohotovostné zásoby, ktoré tvoria položky a technické prostriedky nevyhnutné na zabezpečenie prežitia osôb na postihnutom území Slovenskej republiky:

1. Špeciálny materiál – skupina PZ VIII.
2. Prostriedky na základnú hygienu (okrem žlabov, nádob na umývanie, kanistrov a bandasiiek na pitnú vodu, plastových vedier, uterákov) – skupina PZ III.
3. Prostriedky na zabezpečenia stravovania (okrem nerezových nádob na ohrev stravy tzv. ešusov, utierok na riad, prepravičiek s vekom) – skupina PZ II.
4. Denná potravinová dávka a pitná voda – skupina PZ I.